

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van GO! atheneum Geel te GEEL

Hoofdstructuur	voltijds secundair onderwijs
Pedagogisch geheel	40634-40642
Instellingsnummer	40642
Instelling	GO! atheneum Geel
Directeur	Els POTTERS
Adres	Technische-Schoolstraat 15 - 2440 GEEL
Telefoon	014-58.00.31
Fax	014-59.04.45
E-mail	els.potters@gogeel.be
Website	http://www.gogeel.be
Bestuur van de instelling	GO! scholengroep Kempen
Adres	Grote Markt 52 - 2300 TURNHOUT
Scholengemeenschap	SGGO Geel-Herentals-Westerlo
Adres	Technische-Schoolstraat 15 - 2440 GEEL
CLB	GO! CLB Kempen
Adres	Waterheidestraat 19 - 2300 TURNHOUT
Dagen van het doorlichtingsbezoek	17-02-2014, 18-02-2014, 19-02-2014, 20-02-2014, 21-02-2014
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	21-02-2014
Datum bespreking verslag met de instelling	14-05-2014
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Serge SAUBAIN
Teamleden	Ria COENEN, Chris VAN WOENSEL, Jos VERMIJL, Martine ZAMAN
Deskundige(n) behorend tot de administratie	NIHIL
Externe deskundige(n)	NIHIL

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	6
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus.....	6
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	6
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?.....	7
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	7
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	7
3.1.1.1 Boekhouding, kantoortechnieken, toegepaste economie en stage/praktijk kantoortechnieken in bso derde graad in de studierichting Kantoor (leerplannen 2008/027, 2008/030, 2008/031 en 2008/039).....	7
3.1.1.2 Economie in aso tweede graad in de studierichting Economie en in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen en Economie-wiskunde (leerplannen 2006/155, 2006/042).	11
3.1.1.3 Huishoudkunde in tso tweede en derde graad in de studierichting Sociale en technische wetenschappen (leerplannen 2006/032 en 2000/044)	12
3.1.1.4 Kantoortechnieken en toegepaste economie in bso tweede graad in de studierichting Kantoor (leerplan 2006/126)	14
3.1.1.5 Wiskunde in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Humane wetenschappen, Latijn, Sportwetenschappen en Wetenschappen (leerplan 2005/044) en in tso tweede graad in de studierichtingen Elektrotechnieken, Handel en Sociale en technische wetenschappen (leerplan 2007/038).....	16
3.1.1.6 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET).....	19
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	20
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	21
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	21
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	22
4.1 Evaluatiepraktijk.....	22
4.2 Leerbegeleiding	24
4.3 Onderwijsorganisatie	26
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	29
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	31
6.1 Wat doet de school goed?.....	31
6.2 Wat kan de school verbeteren?	31
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	31
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	32
8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING.....	32

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.

De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde woonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

De middenschool (MS) en het atheneum (KA) van Geel vormen een pedagogische eenheid onder de benaming "GO! Geel". De school biedt een brede eerste graad aan en een ruim aanbod aan studierichtingen binnen zowel aso, bso als tso in de bovenbouw. Haar studierichting Sportwetenschappen in de tweede en derde graad aso biedt ze ook aan op een andere vestigingsplaats, die behoort tot de campus van het GO! technisch atheneum De Beeltjens Westerlo. Omgekeerd worden op de campus van GO! Geel een aantal studierichtingen door het GO! technisch atheneum De Beeltjens Westerlo georganiseerd. De schoolvisie van GO! Geel zit vervat in de slagzin "iedereen aan boord". De school wil innovatief kwaliteitsonderwijs aanbieden gericht op de individuele talenten en interesses van elke leerling. Een grote verbondenheid tussen alle participanten vindt zij daarbij essentieel. Het aangename leer-, leef- en werkklimaat en het engagement van de meeste personeelsleden zijn een troef bij het nastreven van deze betrachtingen.

Het erkenningsonderzoek toont aan dat de school het onderwijs voor de meeste van de geselecteerde vakken en structuuronderdelen voldoende vanuit de eindtermen en leerplandoelen invult. Dit is in het KA echter niet het geval voor Boekhouding, kantoortechnieken, toegepaste economie en stage/praktijk kantoortechnieken in bso derde graad in de studierichting Kantoor. Wat de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne' betreft, stelt er zich een probleem in de vestigingsplaats Westerlo. De manier waarop de school haar onderwijs organiseert vloeit voort uit haar visie. Het ruime onderwijsaanbod maakt het mogelijk om alle leerlingen naar een passende studierichting te oriënteren. De keuzemodules in de vrije ruimte en de module FUN (fantasie, uitbreiding en nieuwsgierigheid) ondersteunen de leerlingen in het ontdekken van hun talenten en interesses. Heel wat initiatieven die kaderen in het competentiegericht leren, zoals de optie Cognosco in de eerste graad en het begeleid zelfstandig leren in open leercentra in de tweede en derde graad, zorgen voor een krachtige leeromgeving. Voor de geïntegreerde proef en voor de stages is er van een algemeen beleid, schoolbrede afspraken en een gemeenschappelijke structuur echter nog geen sprake. De school is ook pas recent gestart met een systematische analyse van het rendement van haar keuzes inzake onderwijsorganisatie.

De leerbegeleiding is eveneens geënt op de schoolvisie, en gekoppeld aan de vakoverschrijdende eindtermen Leren leren. Opnieuw spelen de vele initiatieven gericht op competentiegericht leren en op talentontdekking en –ontwikkeling hier een belangrijke rol. Daarnaast stelt de school een aantal personeelsleden vrij (de pedagogische dienst) voor leerlingenbegeleiding en voor het coachen van leraren bij hun begeleidingsactiviteiten. De school heeft geen systeem uitgewerkt om de effecten van de leerbegeleiding te meten. Waar nodig voert zij aanpassingen door op basis van concrete ervaringen. De schoolleiding wil inzetten op leerplangerichte evaluatie. De evaluatiepraktijk voldoet voor wat de leerplandoelen betreft, maar is niet altijd afgestemd op de competentiegerichte verwachtingen van de leerplannen. Een aantal vakken wordt permanent geëvalueerd. De rapporten dagelijks werk en de eindrapporten zijn helder; de formuleringen van de commentaren variëren van vaststellend tot remediërend. De school heeft recent een werkgroep opgestart om de evaluatiepraktijk waar nodig bij te sturen.

Het beleid van de school kenmerkt zich door een participatieve en emancipatorische leiderschapsstijl. De schoolvisie is duidelijk en wordt vrij breed gedragen. Het beleidsteam ondersteunt daadwerkelijk de vele initiatieven inzake competentiegericht leren die in die visie passen. Het directieteam van GO! Geel heeft echter geen impact op het pedagogisch-didactisch beleid in de vestigingsplaats Westerlo. De school werkt actief aan de uitbouw van een intern kwaliteitszorgsysteem. Dat de beleidsprioriteiten inzake kwaliteitszorg nog niet overal tot op klasniveau zijn doorgedrongen blijkt uit de vastgestelde tekorten in het erkenningsonderzoek. De onderwijsinspectie is evenwel van mening dat er op school- en vakniveau voldoende ontwikkelingsdynamiek aanwezig is om deze lacunes zelfstandig te remediëren, en besluit de doorlichting daarom met een gunstig advies.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 2 ASO Economie	wiskunde	economie
Graad 2 ASO Humane wetenschappen	wiskunde	
Graad 2 ASO Latijn	wiskunde	
Graad 2 ASO Wetenschappen	wiskunde	
Graad 2 ASO Sportwetenschappen	wiskunde	
Graad 2 BSO Kantoor		kantoortechnieken, toegepaste economie
Graad 2 TSO Handel	wiskunde	
Graad 2 TSO Elektrotechnieken	wiskunde	
Graad 2 TSO Sociale en technische wetenschappen	wiskunde	huishoudkunde
Graad 3 ASO Economie-moderne talen		economie
Graad 3 ASO Economie-wiskunde		economie
Graad 3 BSO Kantoor		boekhouding, kantoortechnieken, Stage/Praktijk kantoortechnieken , toegepaste economie
Graad 3 TSO Sociale en technische wetenschappen		huishoudkunde

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Curriculum

Onderwijsorganisatie

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Boekhouding, kantoortechnieken, toegepaste economie en stage/praktijk kantoortechnieken in bso derde graad in de studierichting Kantoor (leerplannen 2008/027, 2008/030, 2008/031 en 2008/039)

Voldoet niet

De leerplanrealisatie voldoet niet omdat vooral de leerplandoelen voor boekhouding en toegepaste economie onvoldoende leerplangericht en met onvoldoende diepgang worden aangeboden. De evaluatie is representatief voor de leerplanrealisatie maar onvolledig en onvoldoende valide. Ook de opdrachten voor de geïntegreerde proef zijn onvoldoende profiel- en leerplangericht.

Onderwijsorganisatie De school opteert ervoor om tweemaal een blokstage van drie lesweken te organiseren in het eerste leerjaar en een blokstage van één lesweek, naast een alternerende stage van één lesdag per week in het tweede leerjaar. Naast de tijdsinvestering voor de vele andere intra- en extramurosactiviteiten, voor herhalingslessen en voor proef- en voorexamens hypothekeert dit de leerplanrealisatie voor de meeste leervakken. De school en de vakgroep hebben nog onvoldoende initiatieven genomen om het aantal beschikbare lestijden per vak te evalueren in functie van leerrendementen, lesuitval en een optimale leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Het curriculum voor boekhouding is onvoldoende afgestemd op de leerplandoelen. Er zijn problemen op het vlak van de volledigheid en het beheersingsniveau. Gedurende het eerste leerjaar werken de leerlingen hoofdzakelijk aan herhaling van basisbegrippen, documenten en boekingen van de tweede graad. Intracommunautaire verrichtingen komen hierdoor slechts beperkt en op het einde van het schooljaar aan bod. De meeste leerplandoelen voor bedrijfsbeleid worden onvoldoende diepgaand aangebracht en ingeoefend. Het gebruik van een professioneel boekhoudpakket aan het einde van het tweede leerjaar is te beperkt. Vooral de aandacht die moet uitgaan naar de logistieke verwerking van de voorraadadministratie in samenspraak met de leraar kantoortechnieken voldoet niet. Verder gaat er weinig aandacht naar het afleiden van relevante informatie uit ingevoerde gegevens.

De invulling van de lestijden voor dactylografie en toegepaste informatica is weinig transparant. De realisatie van de leerplandoelen is uiteenlopend: ofwel te uitgebreid, ofwel te oppervlakkig ofwel helemaal niet behandeld. In het vak kantoortechnieken bestuderen de leerlingen manueel in voldoende mate en met de nodige diepgang de administratieve verwerking van de logistieke keten. De leerinhouden zijn voldoende gekoppeld aan opdrachten met reële contexten en herkenbare voorbeelden. Er is veel relevante aandacht voor wie wat doet binnen de logistieke flows. De werkzaamheden in verband met binnenkomende en uitgaande goederen worden benadrukt, maar komen niet altijd praktijkgericht tot leven (bijv. via logistieke simulaties, een magazijnspel). Regelmatig worden logistieke bedrijven bezocht, maar het is niet altijd duidelijk hoe en of dit leidt tot

een verdere verankering van de leerstof. Afspraken met de leraar boekhouding voor de verwerking van de voorraadadministratie op computer ontbreken. Gezien het competentie- en logistiek gerichte profiel van de school is dit zeker nog een lacune.

Vorig schooljaar voldeed de leerplanrealisatie voor toegepaste economie niet. Voor het onderdeel recht en wetgeving in het eerste leerjaar was de leerplanrealisatie weinig evenwichtig, onvoldoende leerplangericht en onvoldoende diepgaand. Sommige thema's, bijvoorbeeld jeugdstrafrecht en belastingen, werden met een diepgang bestudeerd die het leerplan niet oplegt, terwijl de meeste andere onderdelen op een drafje werden afgehandeld. Voor het onderdeel bedrijfseconomie realiseerden de leerlingen in het eerste trimester van het tweede leerjaar een beperkt aantal leerplandoelstellingen voor bedrijfsbeheer. Ten onrechte werden de overige lestijden van het schooljaar besteed aan de afwerking van de geïntegreerde proef.

Met ondersteuning van de pedagogische begeleiding worden dit schooljaar lovenswaardige inspanningen geleverd om de leerplandoelstellingen voor kantoortechnieken en toegepaste economie aan te bieden via competentieontwikkellende opdrachten. Via het sjabloon voor competentieren zijn alle opdrachten een min of meer evenwichtige combinatie van kennis, vaardigheden en attitudes. De leerlingen werken hierbij afwisselend aan vaardigheden zoals samenwerken in groep, schriftelijk en mondeling presenteren en het gebruiken van het internet en ICT. Het differentiëren van de vele boeiende opdrachten naar doelstellingen voor basis-, uitbreidings- en verdiepende kennis in functie van de leerplanvoortgang maar vooral in functie van een volledige leerplanrealisatie, is voor de vakgroep nog een uitdaging.

De stages worden voldoende voorbereid, begeleid en nabesproken, waarbij men ook in de school gericht aan een aantal competenties kan werken. De organisatie van de stages verloopt overeenkomstig de regelgeving. Het streefdoel is om elke leerling zoveel mogelijk activiteiten in overeenstemming met de lijst in het leerplan te laten uitvoeren en dit lukt doorgaans. Dat de vakgroep overweegt om steeds meer stageplaatsen te zoeken waarbij de leerlingen logistiek gerichte ervaringen kunnen opdoen, is positief en draagt bij tot het realiteitsgerichte karakter van de opleiding. Toegepast op hun stageactiviteiten krijgen de leerlingen een hele reeks zinvolle opdrachten, die momenteel nog onvoldoende benut, nagezien en logisch gestructureerd worden om algemene en specifieke leerplandoelstellingen te realiseren.

De geïntegreerde proef is opgebouwd rond het oprichten van een eigen zaak. De verschillende leraren van de basisvorming maar vooral van het specifiek gedeelte ondersteunen het verloop van de proef echter niet met behulp van leerplangerichte opdrachten. De diepgang van het hele opzet is te beperkt en sluit onvoldoende aan bij het eindprofiel van de studierichting. De inspanningen resulteren dan ook in een onvoldoende geïntegreerd project met ondermaatse eindproducten.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De overgrote meerderheid van de lessen vindt plaats in het economisch (open) leercentrum. Met deze inspirerende en stimulerende kantooromgeving voldoet de school ruimschoots aan de minimale materiële vereisten van de leerplannen. Lesdoorbrekend kunnen de leerlingen er individueel of per twee aan een computer een reeks gevarieerde en motiverende opdrachten uitwerken. De leerlingen krijgen hun opdrachten via het elektronisch leerplatform met daarbij nog heel wat extra materiaal. Naast de ruime aandacht voor zelfgestuurd leren is er soms nood aan het gebruik van een aparte fysieke ruimte om bepaalde lesinhouden zonder storingen te kunnen doceren of aan te brengen via onderwijsleergesprekken.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De meeste leerlingen halen behoorlijke tot goede resultaten voor handelsvakken. Tekorten hiervoor gaan ook meestal samen met tekorten voor verschillende andere leervakken De frequentie van de toetsing voor dagelijks werk voldoet. Om transparant te evalueren wordt bij elke vraag het puntentotaal vermeld en worden alle toetsen vooraf aangekondigd. De toetsen en de examens van vorig schooljaar weerspiegelen de lacunes in de leerplanrealisatie voor een aantal vakken. Ze zijn wel representatief voor het leerstofaanbod maar in functie van het geheel van de leerplandoelstellingen niet altijd voldoende valide en representatief. Ze zijn evenwichtig gespreid over de behandelde leerstof maar peilen doorgaans nog sterk naar kennis en toepassingen. Inzichtelijke vragen zijn schaars. Slechts een beperkt aantal vragen sluit aan bij een concrete context, die duidelijk een probleem schetst dat de leerlingen moeten oplossen. De procesgerichte evaluatie van de stage is voldoende breed, transparant en representatief. De evaluatie van de geïntegreerde proef is momenteel onvoldoende transparant en niet valide. De vakgroep heeft afspraken gemaakt en criteria afgesproken voor het evalueren van vakgebonden vaardigheden en attitudes. Naar analogie met de competentiegerichte onderwijspraktijk is er dit schooljaar ook een waarneembare groei naar een bredere en meer competentiegerichte (permanente) evaluatie op basis van vooraf afgesproken criteria. De vakgroep heeft hierbij de stap gezet van een veeleer sanctionerende toetscultuur naar een systeem waarbij de evaluatiegegevens ook worden aangewend om het onderwijsleerproces bij te sturen. Het is bemoedigend dat ook de onderwijsorganisatie en het aandeel van het dagelijks werk en de vakgebonden vaardigheden en attitudes in het puntentotaal voortdurend worden geëvalueerd om de leerprocesgerichte aspecten van de evaluatie te ondersteunen. De stages en vooral de geïntegreerde proef nemen hierin nog een onvoldoende prominente plaats in.

Leerbegeleiding*Preventief**Curatief*

De hiaten in de leerplanrealisatie voor boekhouding zijn mede te wijten aan de kostbare lestijden die men opoffert om via herhaling de voorkennis van de leerlingen op te frissen of bij te spijkeren. Ook voor dactylografie en toegepaste informatica halen de leraren dit aan als een hypotheek op de realisatie van de leerplandoelstellingen voor de derde graad. Op dit ogenblik zijn er nog geen oplossingen uitgewerkt die minder belastend zijn voor het reguliere lesverloop.

In de deelvakken kantoortechnieken en recht en wetgeving lag vorig schooljaar de klemtoon nog te veel op het overdragen van kennis en minder op het zelfstandig ontwikkelen van vaardigheden. Er was wel aandacht voor het leren structureren van leerinhouden, bijvoorbeeld door het aanbrengen van markeringen.

Door de competentiegerichte aanpak van dit schooljaar krijgen de leerlingen de mogelijkheid om heel wat leerplandoelen in te oefenen en toe te passen via de opdrachten. Lesdoorbrekend verwerken ze individueel of in kleine groepjes alle leerinhouden met hun leraren als trajectbegeleiders. Diverse werkvormen, waarbij de leerlingen het initiatief in eigen handen nemen, zijn vanzelfsprekend geworden.

Het zelfstandig of in groep verwerven van alle leerplandoelen via begeleid zelfstandig leren is beklijvend maar tijdrovend. De vakgroep is zich hiervan bewust en zoekt naar oplossingen om de leerplanvoortgang te bewaken.

Via een verwachtingspatroon voor elk leervak weten de leerlingen wat er gedurende het schooljaar van hen verwacht wordt. Daarnaast is er ruim voldoende aandacht voor afbakening en herhaling van de examenleerstof.

Tijdens de lessen heerst er een aangenaam, rustig en taakgericht leerklimaat. Voor de leerbegeleiding is er voldoende aandacht. De leerlingen kunnen extra oefeningen krijgen bij de moeilijkere lesonderwerpen of bij tegenvallende resultaten. Ze kunnen ook altijd tijdens de lessen en/of tijdens de middagpauze voor bijkomende uitleg bij hun leraar terecht.

Deskundigheidsbevordering

De leraren en de vakgroep zijn geëngageerd en beleidsmatig goed ondersteund. De leraren volgen voldoende nascholing om op de hoogte te blijven van vakgebonden en algemeen didactische ontwikkelingen. Hun professionaliteit blijkt uit de keuze om de leerplandoelstellingen voor de meeste vakken om te zetten in competentiegerichte leerinhouden en een dito onderwijspraktijk. Hierbij aansluitend dringt zich wel voor de meeste leervakken een gezamenlijke en concrete planning en bewaking op om, naast de zelfgestuurde aspecten, ook alle theoretische componenten evenwichtig en diepgaand aan bod te laten komen.

De vastgestelde tekorten leiden niet tot een gunstig advies beperkt in de tijd. De school en de vakgroep beschikken over voldoende visie, inzet, deskundigheid en ondersteuning om zelfstandig de uitdagingen aan te gaan en de hierboven gestelde hiaten in de leerplanrealisatie aan te pakken.

3.1.1.2 Economie in aso tweede graad in de studierichting Economie en in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen en Economie-wiskunde (leerplannen 2006/155, 2006/042).

Voldoet

De leerplanrealisatie is nagenoeg volledig. De evaluatie is voldoende valide en transparant.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	Zowel in de tweede als in de derde graad is het aanbod van leerplandoelen nagenoeg volledig maar niet helemaal evenwichtig. De leerinhouden aan het einde van elke graad krijgen immers onvoldoende aandacht. Het beheersingsniveau is veelal hoog omdat de leraren de economische theorie in concrete, betekenisvolle contexten plaatsen door gebruik te maken van actuele artikels en gevalstudies. Het aanbod van de leerplandoelen gebeurt bovendien erg competentiegericht. Via een reeks opdrachten verwerven de leerlingen kennis en passen ze die ook toe in nieuwe situaties. Tegelijkertijd werken ze aan vaardigheden zoals samenwerken in groep, schriftelijk en mondeling presenteren en het gebruiken van ICT. Zoals het leerplan het vraagt houden de leerlingen in de tweede graad een actualiteitsmap bij. De geplande didactische uitstap kon het afgelopen schooljaar niet doorgaan. Dit werd gedeeltelijk opgevangen door het uitnodigen van een gastspreker. In de beide graden is er voldoende aandacht voor de realisatie van de eindtermen inzake onderzoekscompetentie. De leerlingen werken aan een duidelijk omschreven en goed begeleide onderzoeksopdracht.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De lessen vinden bijna altijd plaats in een open leercentrum. Daar zijn alle leermiddelen aanwezig die het leerplan vereist. De leerlingen voeren er individueel of per twee aan een computer hun opdrachten uit.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De meeste leerlingen halen behoorlijke tot goede resultaten voor economie. Leerlingen met een onvoldoende doen het vaak ook voor andere vakken niet goed. De evaluatie is representatief voor het geheel van de leerplandoelen. De leraren waken over een correcte spreiding van de vragen over de geziene leerstof en over een evenwichtige puntenverdeling tussen de respectievelijke deelvakken. De evaluatie van het dagelijks werk gebeurt in beide graden door toetsen en taken. De frequentie daarvan is goed en de leerlingen noteren de verbetering nauwgezet. De examens bevatten zowel kennis- als toepassingsvragen. De leraren maken gebruik van actuele artikels en contexten waarin de leerlingen hun kennis moeten hanteren. Het niveau van de vraagstelling is doorgaans goed. In sommige examens is het aandeel meerkeuzevragen of ja/nee vragen wel erg hoog. Zowel op de toetsen als op de examens staat de puntenverdeling duidelijk vermeld, wat bijdraagt tot de transparantie. De evaluatiecriteria van de onderzoeksopdrachten zijn transparant en hebben zowel aandacht voor het proces als voor het product. De vakgroep heeft duidelijke afspraken gemaakt over het evalueren van vaardigheden en vakattitudes.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Door de competentiegericht aanpak krijgen de leerlingen de mogelijkheid om heel wat leerplandoelen in te oefenen en toe te passen via de opdrachten. Doordat de klasgroepen erg klein zijn kunnen de leraren hierbij een bijna individuele leerbegeleiding aanbieden. Via het elektronisch leerplatform krijgen de leerlingen heel wat extra materiaal aangereikt. In beide graden weten de leerlingen duidelijk wat van hen verwacht wordt en is er voldoende aandacht voor herhaling van de examenleerstof.

3.1.1.3 Huishoudkunde in tso tweede en derde graad in de studierichting Sociale en technische wetenschappen (leerplannen 2006/032 en 2000/044)

Voldoet

Het onderwijsaanbod is voldoende gericht op het verwerven van de leerplandoelstellingen. De leerbegeleiding is goed. De leerlingenevaluatie is valide en representatief. De infrastructuur en de leermiddelen ondersteunen de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod	De leerplandoelstellingen voor TV en PV praktijk en stages huishoudkunde worden in voldoende mate gerealiseerd. De visie, uitgangspunten en doelstellingen van de leerplannen zijn zorgvuldig verwerkt in doelgericht studiemateriaal dat de leidraad uitmaakt van het onderwijs- en leerproces. De vakgroep heeft ten aanzien van enkele elementaire facetten leerlijnen ontwikkeld met het oog op een rationeel aanbod doorheen de leerjaren.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

In TV huishoudkunde worden de verschillende thema's op een behoorlijk evenwichtige wijze aangeboden. De leerlingen verwerven voldoende inzicht in het menselijk handelen in tal van facetten, uitgaande van de menselijke behoefte. De leerlingen exploreren op een grondige manier de nood aan voeding met het oog op het bekomen, behouden en verbeteren van de fysische en psychische gezondheid. Ook gaat voldoende aandacht uit naar het marktgebeuren en daarop aansluitend, het aankoop- en voorraadbeheer. Begrippen, technieken, relaties en verbanden worden tot een coherent geheel van vakspecifieke kennis uitgewerkt. De leerinhouden krijgen een diepgaande en wetenschappelijke invulling waarbij voldoende ruimte is voor het toepassen van eenvoudige onderzoeksmethodes. De leerlingen krijgen kansen om met behulp van geschreven bronnen en ICT, vaardigheden te verwerven ten aanzien van het inwinnen, verwerken en presenteren van informatie.

In PV praktijk huishoudkunde worden de theoretische inzichten zorgvuldig aan de praktijk getoetst. De leerlingen worden goed begeleid in het veilig, hygiënisch, gezond, kwaliteitsbewust, ergonomisch, milieubewust, sociaal, zintuigelijk, esthetisch, creatief en economisch handelen. Ze krijgen voldoende kansen om zich onder meer op proefondervindelijke en vergelijkende wijze, de basistechnieken en –principes eigen te maken. Ze leren een variëteit aan productgerichte opdrachten op een doelgerichte en methodische wijze uitvoeren. Hiertoe leren ze in voldoende mate opgaven analyseren, oplossingen formuleren en kiezen, een plan opstellen en uitvoeren en de resultaten evalueren en bijsturen. Deze vaststellingen blijken onder meer uit de doelgerichte en goed gestructureerde opdrachten die ondersteund worden door dito leerlingendocumenten. De leraren leveren bovendien inspanningen om de lessen een realiteitsgerichte invulling te geven door in te spelen op gebeurtenissen uit de directe leefomgeving van de leerling en op maatschappelijke tendensen.

De vakgroep neemt initiatieven om enkele thema's in (vakoverschrijdende) realiteitsgebonden activiteiten om te zetten. Deze aanzet tot geïntegreerde projectwerking biedt de leerlingen kansen om zich de kennis, de vaardigheden en de attitudes vanuit een concrete context als een competentie eigen te maken.

De school organiseert een blokstage van twee weken in het tweede jaar van de derde graad. De stage wordt hoofdzakelijk opgevat als inleefperiode in een potentieel werkveld van de leerling in het kader van de nakende studiekeuze. Hierdoor bewaakt de vakgroep sommige kwaliteitsbevorderende randvoorwaarden nog te weinig zoals: de doelgerichtheid van enkele stageplaatsen, het gezamenlijk opmaken van een geplande lijst van stageactiviteiten gerelateerd aan de leerplandoelen en een evaluatie uitgaande van leerdoelgerelateerde criteria.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De infrastructuur en uitrusting volstaan om de doelstellingen te realiseren. De vakgroep beschikt over voldoende ruime leslokalen en behoorlijk ingerichte didactische keukens. Elk lokaal is uitgerust met een computer met internetverbinding en projectiemogelijkheden. Voor klassikale ICT-opdrachten kan men uitwijken naar een computerlokaal. De vakgroep maakt vlot gebruik van de beschikbare ICT-voorzieningen om het leerproces (visueel) te ondersteunen.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatiepraktijk gaat op een degelijke wijze de realisatie van de leerplandoelstellingen na. De vakgroep hanteert hiertoe een gevarieerde evaluatiemethodiek en communiceert via een informatieplan de evaluatieafspraken aan de leerlingen. De evaluatie van TV huishoudkunde bestaat uit toetsen en examens, aangevuld met opdrachten zelfstandig werk. De vragen in de toetsen en examens zijn representatief voor het geheel van de doelstellingen en peilen op een kwaliteitsvolle en doordachte manier naar de beheersingsniveaus 'weten en inzien' en 'toepassen'. De actualiteit wordt op een oordeelkundige wijze in de evaluatiepraktijk ingepast. De beoordeling van PV praktijk huishoudkunde gebeurt aan de hand van sjablonen met duidelijke vermelding van de beoordelingscriteria. Hierbij wordt zowel op vaardigheden als op functionele kennis en vakgebonden attitudes gefocust. Voor de evaluatie van de stage is een uitgebreid beoordelingssysteem ontwikkeld, bestaande uit een zestal deelaspecten met duidelijke puntenverdeling. De gehanteerde evaluatiecriteria zijn weliswaar nog weinig expliciet gericht op de leerplandoelstellingen. De geïntegreerde proef is goed afgestemd op het profiel van de opleiding. Het geïntegreerd karakter van de proef is behoorlijk; de opdrachten vertonen doorgaans een onderling verband. De contouren en richtlijnen worden goed gecommuniceerd aan de leerlingen. De procesbegeleiding verloopt correct en wordt ondersteund door een logboek. De tussentijdse evaluatie en de eindbeoordeling zijn gebaseerd op duidelijke criteria die evenwel niet altijd nauw aansluiten bij de leerplandoelstellingen.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De aanpak getuigt van inzicht in het leerplanconcept en de onderliggende visie. De vakgroep treft praktische en organisatorische schikkingen om theorie en praktijk in samenhang te benaderen. Ze vat leren op als een actief proces en wendt hiertoe een gevarieerd pakket aan werkvormen aan die het zelfgestuurd leren en probleemoplossend denken beogen, zoals vakgericht opzoekingswerk, proefondervindelijk werken, groepswork, klasgesprekken, spreekbeurten, aanleggen van portfolio.

De zelf opgestelde leerlingencursussen ondersteunen de leerlingen in hun leerproces. Ze bestrijken op een evenwichtige wijze de leerplandoelen. Het studiemateriaal biedt structuur, is in toegankelijke taal opgesteld en inhoudelijk goed gestoffeerd en bevat vele doordachte verwerkingsoefeningen en treffende eigentijdse illustraties. De inbreng van enkele studiebezoeken zorgt voor realiteitsgerichte en boeiende leerervaringen.

De lessen verlopen in een goed leer- en leefklimaat. Er heerst een sfeer van wederzijds vertrouwen en respect. De communicatie met de leerlingen is aanmoedigend en zowel op inzet als op prestatie gericht. Om de leerlingen te laten nadenken over hun eigen taakuitvoering worden regelmatig reflectiemomenten ingelast. De evaluatiemomenten gaan gepaard met feedback en bijsturing.

3.1.1.4 Kantoortechnieken en toegepaste economie in bso tweede graad in de studierichting Kantoor (leerplan 2006/126)

Voldoet

De leerplanrealisatie voor kantoortechnieken en voor toegepaste economie (handelseconomie en boekhouden) voldoet. De evaluatie is valide en voldoende representatief.

Onderwijsaanbod	Via het leerboek werden vorig schooljaar de theoretische- en toepassingsgerichte
<i>Volledigheid</i>	inhouden die het leerplan oplegt voor handelseconomie en voor
<i>Evenwicht</i>	kantoortechnieken, in voldoende mate en met de nodige diepgang aangeboden.
<i>Beheersingsniveau</i>	Vooraf voor handelseconomie lag de klemtoon echter nog hoofdzakelijk op het
<i>Samenhang</i>	bijbrengen van begripsmatige kennis en minder op het ontwikkelen van
	vaardigheden die de leerlingen toelaten om doelgericht kennis en inzicht toe te
	passen in diverse contexten. Typerend in dit opzicht was de beperkte aandacht
	voor de leerplandoelstellingen i.v.m. de actualiteitsmap en de didactische
	uitstappen.

Met ondersteuning van de pedagogische begeleiding worden dit schooljaar lovenswaardige inspanningen geleverd om de leerplandoelstellingen voor handelseconomie en kantoortechnieken aan te bieden via competentieontwikkellende opdrachten. Via het sjabloon voor competentieontwikkelen zijn alle opdrachten een min of meer evenwichtige combinatie van kennis, vaardigheden en attitudes. De leerlingen werken hierbij afwisselend aan vaardigheden zoals samenwerken in groep, schriftelijk en mondeling presenteren en het gebruiken van internet en ICT. Het differentiëren van de vele boeiende opdrachten naar doelstellingen voor basis-, uitbreiding- en verdiepende kennis in functie van de leerplanvoortgang is voor de vakgroep nog een uitdaging.

De leerlingen passen de krachtlijnen van het boekhoudonderricht correct toe: verrichtingen worden voldoende geanalyseerd en geduid op grond van het rekeningstelsel in relatie tot de balans en de resultatenrekening. Voor de boekhoudkundige registratie van de resultaatsverwerking gebruiken ze nog geen didactisch boekhoudpakket.

De boeiende en uitdagende invulling van de lestijden voor verkoop in het complementaire gedeelte zijn een meerwaarde voor het curriculum.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De overgrote meerderheid van de lessen vindt plaats in het economisch (open) leercentrum. Met deze inspirerende en stimulerende kantooromgeving voldoet de school ruimschoots aan de minimale materiële vereisten van het leerplan. Lesdoorbrekend kunnen de leerlingen er individueel of per twee aan een computer een reeks gevarieerde en motiverende opdrachten uitwerken. Via het elektronisch leerplatform krijgen de leerlingen hun opdrachten, maar ook heel wat extra materiaal aangereikt.
	Naast de ruime aandacht voor zelfgestuurd leren is er soms nood aan het gebruik van een aparte fysieke ruimte om bepaalde lesinhouden zonder storingen te kunnen doceren of aan te brengen via onderwijsleergesprekken.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De meeste leerlingen halen behoorlijke tot goede resultaten voor handelsvakken. Leerlingen met een onvoldoende doen het vaak ook voor andere leervakken minder goed.
	De frequentie van de toetsing voor dagelijks werk voldoet en vormt een betrouwbare maatstaf om de vorderingen van de leerlingen in kaart te brengen. Om transparant te evalueren wordt bij elke vraag het puntentotaal vermeld en worden alle toetsen vooraf aangekondigd. De examens zijn voldoende valide en representatief voor het geheel van de leerplandoelstellingen. De vragen zijn evenwichtig gespreid over de geziene leerstof en peilen vrij evenwichtig naar kennis, toepassingen en inzicht. Sommige vragen sluiten aan bij een concrete context, die duidelijk een probleem schetst dat de leerlingen moeten oplossen.
	De vakgroep heeft afspraken gemaakt en criteria afgesproken voor het evalueren van vakgebonden vaardigheden en attitudes. Naar analogie met de competentiegerichte onderwijspraktijk is er dit schooljaar ook een waarneembare groei naar een bredere en meer competentiegerichte (permanente) evaluatie op basis van vooraf afgesproken criteria. De vakgroep heeft hierbij de stap gezet van een veeleer sanctionerende toetscultuur naar een systeem waarbij de evaluatiegegevens ook worden aangewend om het onderwijsleerproces bij te sturen. Het is bemoedigend dat ook de onderwijsorganisatie en het aandeel van het dagelijks werk en de vakgebonden vaardigheden en attitudes in het puntentotaal voortdurend worden geëvalueerd om de leerprocesgerichte aspecten van de evaluatie te ondersteunen.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	In het deelvak handelseconomie lag vorig schooljaar de klemtoon nog te veel op het overdragen van kennis, minder op het ontwikkelen van leervaardigheden. De aandacht voor het leren structureren van leerinhouden, bijvoorbeeld door het aanbrengen van markeringen was beperkt.
	Voor kantoortechnieken werkten de leerlingen meer praktijkgericht en volgens de visie van het leerplan. Door de competentiegerichte aanpak van dit schooljaar krijgen de leerlingen de mogelijkheid om heel wat leerplandoelen in te oefenen en toe te passen via de opdrachten. Lesdoorbrekend verwerken ze individueel of in kleine groepjes alle leerinhouden; de leraren fungeren hierbij als trajectbegeleiders. Diverse werkvormen, waarbij de leerlingen het initiatief in eigen handen nemen, zijn meer vanzelfsprekend geworden.

Het zelfstandig of in groep verwerven van alle leerplandoelen via begeleid zelfstandig leren is zeker beklijvend maar ook tijdrovend. De vakgroep is nog zoekende naar oplossingen om de leerplanvoortgang te bewaken.

In het deelvak boekhouden wordt het leer- en redeneerproces goed ondersteund door het systematisch gebruik van het boekhoudalgoritme en de frequente inoefening en herhaling.

Via een verwachtingspatroon voor elk leervak weten de leerlingen wat er gedurende het schooljaar van hen verwacht wordt. Daarnaast is er voldoende aandacht voor afbakening en herhaling van de examenleerstof.

Tijdens de lessen heerst er een aangenaam, rustig en taakgericht leerklimaat. Voor de leerbegeleiding is er voldoende aandacht. De leerlingen kunnen extra oefeningen krijgen bij de moeilijkere lesonderwerpen of bij tegenvallende resultaten. Ze kunnen ook altijd tijdens de lessen en/of tijdens de middagpauze voor bijkomende uitleg bij hun leraren terecht.

Deskundigheidsbevordering De leraren en de vakgroep zijn geëngageerd en beleidsmatig goed ondersteund. De meeste leraren volgen nascholing om op de hoogte te blijven van vakgebonden en algemeen didactische ontwikkelingen. Hun professionaliteit blijkt uit de keuze om de leerplandoelstellingen voor de meeste vakken om te zetten in competentiegericht leerinhouden en een dito onderwijspraktijk. Hierbij aansluitend dringt zich wel een gezamenlijke en concrete planning en bewaking op om, naast de zelfgestuurde aspecten, ook alle theoretische componenten evenwichtig en voldoende diepgaand aan bod te laten komen. De school en de vakgroep beschikken over voldoende visie, inzet, deskundigheid en ondersteuning om deze uitdagingen aan te gaan.

3.1.1.5 Wiskunde in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Humane wetenschappen, Latijn, Sportwetenschappen en Wetenschappen (leerplan 2005/044) en in tso tweede graad in de studierichtingen Elektrotechnieken, Handel en Sociale en technische wetenschappen (leerplan 2007/038).

Voldoet

De eindtermen en leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. Het aanbod van de leerstof is volledig en met aanvaardbare diepgang. De beheersing van de eindtermen en de leerplandoelen kent in enkele studierichtingen een relatief grote variatie. De evaluatie is transparant, valide en betrouwbaar.

Onderwijsaanbod	Het beheersingsniveau van de aangeboden leerstof kent, zowel in aso als in tso, een grote spreiding binnen enkele studierichtingen en over de studierichtingen heen. De resultaten variëren van veeleer zwak tot goed en in geïsoleerde gevallen tot zeer goed. De inhoud van 'leerweg vijf' (basisdoelstellingen en uitbreidingsdoelstellingen) blijkt voor een aantal leerlingen in de studierichting Economie te hoog gegrepen.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	De basisdoelstellingen worden in alle studierichtingen op een evenwichtige wijze en met voldoende diepgang behandeld. De leerplangerichtheid primeert op de leerboekgerichtheid. Voor een aantal onderwerpen zijn leerlijnen ontwikkeld. De vakgroep werkt in voldoende mate aan de ontwikkeling van de vakgebonden vaardigheden. Aanvullend is de vakgroep zoekende om de vakgerichte attitudes met meer rendement na te streven en te evalueren. In het aso in de studierichtingen Wetenschappen en Sportwetenschappen worden naast de verplichte uitbreidingsdoelstellingen ook een aantal verdiepingsdoelstellingen aangeboden. Sommige leerlingen van de studierichtingen Latijn en Economie
<i>Samenhang</i>	

zitten samen met deze van Wetenschappen en Sportwetenschappen. Van hen wordt ook verwacht dat zij de (voor hen niet verplichte) uitbreidingsdoelen en verdiepingsdoelen verwerken en beheersen (zie Onderwijsorganisatie). Dit aanbod blijkt voor een aantal leerlingen te hoog gegrepen en heeft een negatieve invloed op hun resultaten.

De vakgroep werkt doelgericht aan de vakoverschrijdende eindterm 'De leerlingen gaan adequaat om met taakbelasting en met stressvolle situaties' binnen de leerbegeleiding en de evaluatiepraktijk. Hierrond is een visietekst opgesteld.

In hoofde van de leerlingen is de realisatie van de algemene eindterm in verband met ICT (ET 5) en de realisatie van de ICT-gerelateerde leerplandoelen leraargebonden. Het digitaal platform wordt als ondersteunend forum voor de leerlingen ingezet.

De aandacht voor een algemeen verzorgd taalgebruik en instructietaal in de lessen en in de evaluatie is overwegend goed. Het laten verwoorden van de toegepaste eigenschappen, definities of stellingen bij de oplossing van de oefeningen is leraargebonden.

Om de eigen onderwijskwaliteit te toetsen en de leerlingen te enthousiasmeren voor de wiskunde neemt de school deel aan externe evaluatiemomenten (olympiades, wedstrijden). De resultaten van de peilingsproeven wiskunde in Vlaanderen hebben aanleiding gegeven tot een discussie over de eigen onderwijskwaliteit. Hieruit is ondermeer het project competentiegericht leren opgestart.

Uitrusting
*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De school beantwoordt aan de eisen in de leerplannen rond de materiële uitrusting om de doelstellingen te realiseren en het pedagogisch project te vertalen naar de klaspraktijk. In elk lokaal is mogelijkheid tot projectie, met of zonder digitaal bord. In de lokalen waar wiskunde wordt gegeven is vaksoftware beschikbaar. De leraren maken van de aangeboden middelen gebruik. Het digitale platform van de school wordt zinvol ingezet ter ondersteuning van de leerbegeleiding.

Evaluatiepraktijk
*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De evaluatie is evenwichtig gespreid over alle onderdelen van de leerplannen en peilt op een vrij evenwichtige wijze naar reproductie, inzicht en toepassing. De weergave van de koppeling van de examenopgaven aan de leerplandoelen is leraargebonden. Hoewel de eindtermen (ET) en de leerplannen naast kennis ook vakgebonden vaardigheden en attitudes benadrukken (ET 1-14) ontbreekt een gerichte evaluatie. De studiemotivatie en het doorzettingsvermogen worden hierdoor onvoldoende geprikkeld.

Voor de evaluatie van het dagelijks werk wordt gebruik gemaakt van een voldoende aantal individuele opdrachten en groepswork, van taken en toetsen. De vraagstelling op de toetsen is representatief voor de lespraktijk. De toetsen voor dagelijks werk en de aard van vragen en opdrachten zijn een afspiegeling van het beheersingsniveau dat gevraagd wordt bij de examens.

De examens hebben een moeilijkheidsgraad die overeenkomt met de verwachtingen in de leerplannen. Ze bevatten een transparante puntenverdeling en verbeterleutels. De vraagstelling is degelijk.

De evaluatieresultaten variëren van goed tot onvoldoende met uitschieters zowel naar boven als naar beneden. De uiteenlopende leerlingresultaten over de verschillende studierichtingen heen tonen aan dat relatief veel leerlingen nood hebben aan meer leervaardigheden en leerattitudes.

De rapportcommentaren voor wiskunde zijn aanmoedigend, stimulerend en manen in sommige gevallen aan tot meer inzet. De rapportcommentaren geven in voldoende mate feedback over de beheersing van bepaalde leerplanonderdelen; andere verwijzen naar de leerstijl van leerlingen of naar de wijze waarop zij hun leren organiseren.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

De leerlingen, met in sommige klassen een diversiteit aan zorgvragen, worden met veel aandacht als persoon benaderd. De vakgroep trapt echter niet in de valkuil om de leerzorg te laten overwegen op de zorg voor het studiepeil en de leerplangerichtheid.

De leerbegeleiding (zowel preventief als curatief) wordt afgestemd op de noden van de individuele leerling. Iedere leraar vult de preventieve leerbegeleiding naar eigen goeddunken in waardoor er nogal wat verschillen tussen de klasgroepen bestaan. Eventuele leerstoornissen worden aangepakt met STICORDI-maatregelen (stimuleren, compenseren, relativeren, remediëren en dispensereren).

De vakgroep is recent in een project gestapt rond 'competentiegericht leren' om onder meer het negatieve gevoel rond wiskunde bij een aantal leerlingen weg te werken en de uitval te verminderen. Het project is één van de beleidsprioriteiten van de school.

Een tweede beleidsdoelstelling 'iedereen aan boord' wordt door de vakgroep nagestreefd door gerichte inhaallessen, begeleidingstrajecten en het geven van extra taken voor leerlingen met leerachterstand. Aanvullend neemt men vanuit de vakgroep deel aan projecten met een wiskundige input voor leerlingen met leeroverschot binnen het FUN-project (fantasie, uitdaging en nieuwsgierigheid). De leerlingen krijgen voldoende uitdagende of ondersteunende prikkels om hun competenties voor wiskunde te ontdekken of te ontwikkelen. De leerstof in de tweede graad aso wordt bijna uitsluitend in de vorm van begeleid zelfstandig leren (bzl) aangeboden. De sturing van het leerproces wordt expliciet gedeeld door leerling en leraar. In tso is er een mix van bzl en klassikaal onderwijs. Daar waar mogelijk wordt gebruikgemaakt van e-learning. Het ontwikkelde materiaal rond begeleid zelfstandig werken, zowel in aso als in tso, bevat alle elementen om de accenten binnen de schoolvisie 'iedereen aan boord' en 'talentontwikkeling' vorm en inhoud te geven. Om het leren leren te ondersteunen worden in sommige klassen de (dagelijkse) bordschema's met medewerking van de leerlingen in een vakmap op het schoolplatform gepubliceerd. Verschillende initiatieven hebben wortels in de eerste graad in het Cognosco-project en zijn voorbeelden van goede praktijk.

Op het schoolplatform worden geïndividualiseerde remediëringstaken aangeboden op basis van tekorten in de evaluatie. Aanvullend vinden leerlingen op het platform verbeterleutels als zelfevaluatie-instrument.

Vanuit de GOK-prioriteit 'ouderparticipatie' wordt gerekend op het engagement van de ouders bij de uitwerking van de leerbegeleiding. Indien nodig krijgen leerlingen een begeleidingstraject met de focus op lesverwerking. Het traject wordt geformaliseerd in een contract tussen leerkracht, leerling en ouders. Het resultaat van het traject wordt verwoord in de vakcommentaren op de rapporten.

Deskundigheidsbevordering

Overleg

Vorming

Een recente nascholing voor vakgroepvoorzitters binnen de scholengemeenschap heeft mede geleid tot een doorstart van de vakgroepwerking voor wiskunde met aandacht voor structuur en inhoud.

Rond leerplanrealisatie, leerbegeleiding en evaluatiepraktijk zijn er binnen de vakgroep verschillende waardevolle initiatieven (afspraken) of instrumenten ontwikkeld (kijkwijzer, beoordeling examen, bzl). De integratie in het

onderwijsproces is leraar- en vestigingsplaats gebonden. De vakgroep laat kansen liggen om de pedagogische knowhow binnen de vakgroep aan elkaar door te geven.

Tijdens de twee schooljaren voorafgaand aan de doorlichting werden vakgerichte en algemeen pedagogische nascholingen gevolgd. Inhoudelijk is de nascholing afgestemd op de beleidslijnen van de school en meestal gerelateerd aan de implementatie van competentiegericht onderwijs.

Onderwijsorganisatie
Organisatie curriculum
Samenstelling klasgroepen

De school biedt in de tweede graad aso de studierichting Sportwetenschappen aan in de hoofdvestigingsplaats (GO! Geel) en in een tweede vestigingsplaats die behoort tot de campus GO! technisch atheneum De Beeltjens Westerlo. De pedagogische invulling op beleidsniveau, vakniveau en leerlingenniveau is op de twee vestigingsplaatsen (Geel en Westerlo) verschillend. De verwachtingen in de samenwerkingsovereenkomst, ook opgenomen in het schoolreglement, tussen beide scholen betreffende de studierichting Sportwetenschappen in de tweede graad aso worden echter nauwelijks ingelost. Tussen de vakgroepen wiskunde van GO! Geel en GO! technisch atheneum De Beeltjens Westerlo was er tot op heden geen overleg, ondanks het feit dat men wiskunde geeft aan leerlingen die tot dezelfde school behoren.

In de tweede graad volgen de leerlingen van de studierichtingen Economie (met extra talen) en Latijn (met extra talen) het leerplan op basis van vier wekelijkse lestijden. De overige leerlingen van Economie (met extra wetenschappen) en Latijn (met extra wetenschappen) volgen het leerplan op basis van vier wekelijkse lestijden in de basisvorming waar de eindtermen worden gerealiseerd en één extra lestijd in het keuzegedeelte waar uitbreidingsdoelen die geen eindtermen zijn, worden behandeld. Hierdoor biedt de school voor eenzelfde structuuronderdeel twee verschillende inhouden aan. Dit is tegen de geest van de regelgeving rond de éénpoligheid. Bovendien creëert deze situatie extra problemen bij het (her)oriënteren van de leerlingen en zet het de gelijke onderwijskansen in de betrokken studierichtingen onder druk. In de officiële documenten (notulen van de delibererende klassenraad, adviezen, rapporten) werden tot heden geen conflicten vastgesteld.

De inspectie heeft voldoende vertrouwen in de vakgroep en de schoolleiding om de invulling van de éénpoligheid bij te sturen.

3.1.1.6 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid	De visie en planning staan garant voor een kwaliteitsvolle invulling van de inspanningsverplichting voor VOET. De school heeft een visie op VOET die voortvloeit uit haar missie. Ze heeft een planning opgesteld die loopt over vijf schooljaren en waarin concrete doelstellingen staan opgesomd.
Doelgerichtheid	
Ondersteuning	De organisatiestructuur functioneert vrij adequaat. Elke vakgroep heeft een VOET-verantwoordelijke. De vakgroepen gaan na welke eindtermen ze in welk leerjaar kunnen nastreven. De VOET-verantwoordelijken lijsten jaarlijks de nagestreefde VOET op en stellen eventuele hiaten vast. Een zelfde oplijsting gebeurt door de verantwoordelijken van geïntegreerde werkperiodes (GWP) en andere projecten. Op deze manier beschikt de school over een overzicht van de mate waarin alle VOET bij alle leerlingengroepen worden nagestreefd. Door het werken via de vakgroepen en doordat heel wat leraren bij de vakoverschrijdende projecten betrokken zijn, is het draagvlak voor de VOET vrij groot.

Doeltreffendheid	De evaluatie heeft betrekking op meerdere aspecten van de VOET-werking, is vrij systematisch uitgebouwd en leidt geregeld tot duidelijke conclusies en bijstellingen. Het beleid beoordeelt de kwaliteit van de VOET-werking door het aanleggen van “VOET-mappen”. Die bevatten al het lesmateriaal dat aangewend wordt bij de uitvoering van de inspanningsverplichting voor VOET.
Ontwikkeling	Er zijn een aantal professionaliseringsinitiatieven, maar de breedte en effectiviteit ervan zijn beperkt. De (toenmalige) directeurs en coördinatoren volgden nascholing naar aanleiding van de nieuwe VOET. De school doet ook regelmatig een beroep op de pedagogische begeleidingsdienst.
Sociorelationele ontwikkeling	De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd. De context past in zijn geheel in de visie en missie van de school. De eindtermen inzake relaties komen vooral aan bod in de levensbeschouwelijke vakken, die hiervoor in de nabije toekomst een gemeenschappelijk project plannen. Eveneens in de levensbeschouwelijke vakken worden de eindtermen over interactie behandeld, onder meer door een project over pesten in de eerste graad. De eindtermen rond kunst en cultuur zijn uitdrukkelijk het voorwerp van heel wat activiteiten tijdens de GWP's naar Londen en Parijs in het vierde jaar.
Socioculturele samenleving	Ongeveer de helft van de eindtermen wordt met voldoende diepgang nagestreefd. Dit gebeurt hoofdzakelijk vanuit het vak geschiedenis en via de tweedaagse GWP naar Ieper in het vijfde jaar. Met name de eindtermen inzake herinneringseducatie en conflicten komen hier erg diepgaand aan bod. De andere eindtermen over de samenleving worden minder expliciet nagestreefd. De eindtermen rond kunst en cultuur zijn uitdrukkelijk het voorwerp van heel wat activiteiten tijdens de GWP's naar Londen en Parijs in het vierde jaar.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

Het onderzoek van de erkenningsvoorwaarde BVH geeft samengevat volgend beeld.

De school gaat op systematische wijze de situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na. Dat blijkt uit de regelmaat waarmee ze controles uitvoert. Daardoor kent ze de tekorten en is ze waakzaam voor ongunstige veranderingen in de omgeving waarin leerlingen worden onderwezen en begeleid. De opvolging van de resultaten van deze controles verloopt goed. Het globaal preventieplan en het jaarlijks actieplan zijn gestructureerd opgebouwd op basis van uitgevoerde risicoanalyses, de bevindingen van de externe en interne diensten en opmerkingen van het personeel. Er is een degelijke ondersteuning vanuit de scholengroep die de kwaliteit van het beleid ten goede komt.

Hoewel niet alle leslokalen tijdens de doorlichting werden bezocht, blijkt dat de vaststellingen in de beschikbare documenten van de deskundigen overeen stemmen met wat de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting opmerkte. Uit de controles en adviezen blijkt een tekort op het vlak van veiligheid. Momenteel vormt het voetpad rond het administratief gebouw op de vestigingsplaats in Westerlo door de vele oneffenheden, de losliggende stenen en deksels, een ernstig risico op valgevaar.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 111 en 112)	ja
• de bijdrageregeling en afwijkingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• het evaluatiestelsel met inbegrip van de remediëingsmaatregelen	ja
• de verhaalmogelijkheden tegen eindbeslissingen van klassenraden over leerlingen	ja
• studie-, orde en tuchtreglement waarbij het studiereglement de grote krachtlijnen van de organisatie van de studies bevat	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen (codex so, art. 111, §3)	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 t.e.m. 110/27)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/4)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 254, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Evaluatiepraktijk

- Doelgerichtheid** De evaluatiepraktijk zit in een veranderingsfase. De huidige visie op evaluatie is gebaseerd op de visietekst van het gemeenschapsonderwijs en is vertaald in een aantal organisatorische en procedurele richtlijnen.
- De schoolleiding wil inzetten op leerplangerichte evaluatie, zodat het oriënteren en attesteren van de leerlingen op een valide basis is gestoeld. De overeenkomst tussen de leerplandoelen en de evaluatie is overwegend voldoende, met uitzondering van de evaluatie van een aantal vaardigheden en de vakgebonden attitudes.
- In een aantal vakken organiseert men een permanente evaluatie. De school verwacht dat in deze evaluatievorm vier functies van evalueren aan bod komen: begeleiden, bijsturen, beoordelen en oriënteren. De inlossing van deze verwachting kent verschillende snelheden.
- De deliberatiepraktijk is op zich prospectief. De overstap of heroriëntering naar een volgend leerjaar of onderwijsvorm is echter niet altijd optimaal omdat de evaluatiepraktijk te weinig afgestemd is op de competentiegerichte verwachtingen in de leerplannen. De motiveringen van de attesten in de notulen en in het syntheseverslag voor de leerling verwijzen niet altijd naar alle elementen van het volledige dossier van de leerling. Er wordt in de notulen zelden verwezen naar de bronnen, aanwezig op school, met aanvullende elementen uit het dossier van de leerling: de studiehouding, de resultaten van de begeleidende klassenraad, het medisch dossier en de onderwijshistoriek van de leerling (zie regelgeving: BVR 2002, art. 5, §1, 5, 8). De wijze waarop in de notulen een nominatieve opsomming wordt gegeven van de niet-beheerste leerplandoelen en de aangeboden remediëringen is een voorbeeld van goede praktijk. Uitgestelde beslissingen komen voor in uitzonderlijke en individuele gevallen.
- Ondersteuning** De pedagogische ondersteuning van de evaluatiepraktijk op klasniveau is in de tweede graad aso Sportwetenschappen op de twee vestigingsplaatsen (GO! Geel en GO! technisch atheneum De Beeltjens Westerlo) verschillend, hoewel de betrokken leerlingen behoren tot dezelfde administratieve school.
- Leraren zijn geïnformeerd via interne documenten over de beleidsvisie, het organisatorische en praktische kader voor de evaluatiepraktijk en de richtlijnen inzake de voorbereiding van het deliberatieproces. Via het schoolreglement zijn leerlingen en ouders op beide locaties voldoende geïnformeerd over de evaluatie- en rapporteringspraktijk.
- De schoolleiding gaat ervan uit dat evaluatie deel uitmaakt van het leerproces en stuurt aan op het geven van feedback rond kennis, vaardigheden en vakgerichte attitudes. De school heeft geïnvesteerd in een rapportstelsel dat automatisch vakcommentaar verwacht. De rapporten dagelijks werk en de eindrapporten zijn helder en de resultaten in de rapporten worden afgezet op de spreiding binnen de klas. De formuleringen van de commentaren variëren van vaststellend tot remediërend.

De school heeft een aantal criteria ontwikkeld om de deliberaties vorm en inhoud te geven. Het is enerzijds positief dat de school hiermee de gelijke behandeling van de leerlingen bij een deliberatie wil nastreven. Anderzijds bevatten de criteria enkele formuleringen die de autonomie van de delibererende klassenraad onder druk zetten.

Voor de leraren zijn er richtlijnen om de evaluatie van leerlingen met leerstoornissen vorm en inhoud te geven.

Er zijn nog groeimogelijkheden om de vakgroepwerking aan te wenden als hefboom voor het intern overleg over de competentiegericht invulling van de evaluatiepraktijk zoals verwacht in de leerplannen, de bijsturing of borging van de onderwijspraktijk op basis van de evaluatieresultaten, de inhoudelijke analyses en de zelfevaluatie van de leerlingen.

Doeltreffendheid Voor elementen zoals representativiteit, validiteit, betrouwbaarheid en transparantie en het gebruik van evaluatievormen vertrouwt het beleid op de professionaliteit van de leraren/vakgroepen. Door het ontbreken van een gerichte opvolging zet dit vertrouwen een rem op een kwalitatieve en gelijkgerichte invulling van de evaluatiepraktijk in een aantal vakken. De school verzamelt gegevens over haar evaluatiepraktijk (leerprestaties, attestering, clausuleringen, uitgestelde beslissingen, vakantietaken) en de resultaten van de leerlingen in het vervolgonderwijs. Een aantal gegevens worden statistisch grondig verwerkt, maar deze leiden niet steeds tot concrete doelen om het leerproces of de onderwijspraktijk te borgen of bij te sturen. Voor het werkpunt 'Opvolgen van adviezen' heeft de school een gedetailleerd plan van aanpak uitgewerkt. De resultaten van interne evaluaties (rapportcijfers, (her)oriënteringen, adviezen) en externe evaluaties (peilingsproeven) hebben recent de aanzet gegeven tot een project rond competentiegericht leren. Het doel is om onder meer het negatieve gevoel rond bepaalde vakken bij een aantal leerlingen weg te werken en de uitval te verminderen. Het project is één van de beleidsprioriteiten en is uitgewerkt op basis van het kwaliteitsmodel PDCA (plan, do, check, act). Sommige leraren geven de leerlingen een gedetailleerde analyse van een examen: inhoudelijke bespreking van elk onderdeel, aangevuld met aandachtspunten of werkpunten voor de leerling in het volgende semester. Andere geven de leerlingen de mogelijkheid om zelf te reflecteren over de verwachte en de behaalde resultaten zoals geëist in de eindtermen leren leren rond 'opvattingen over leren' en 'regulering van het leerproces'.

Ontwikkeling De evaluatiepraktijk, zowel beleid als uitvoering, was vooral het voorbije jaar onderwerp van discussie en wordt bijgestuurd. Een werkgroep deliberatie is gevraagd om de schoolvisie beter af te stemmen op het schoolprofiel en verder te vertalen in doelen en concrete acties. De vakgroepen werden reeds bevraagd rond hun evaluatiepraktijk. Het resultaat was een uiteenlopende mix van visies en verwachtingen. Om het geheel te stroomlijnen conform de verwachtingen in de leerplannen en de regelgeving plant de school op korte termijn een samenwerking met de pedagogische begeleiding.

4.2 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid De school stemt haar leerbegeleiding af op de instroom van haar leerlingen en wil het hoogst haalbare bereiken voor iedere individuele leerling. De organisatie van de begeleiding, waaronder leerbegeleiding, is onder meer uitgeschreven in het schoolwerkplan. De leerbegeleiding hangt bovendien nauw samen met de GOK-werking en het talenbeleid en wordt zinvol gekoppeld aan de inspanningsverplichting ten aanzien van een beperkt aantal vakoverschrijdende eindtermen leren leren. Men vertrekt van een brede visie op leren en er is aandacht voor de samenhang tussen welbevinden en leren. Ook uit de beleidsdoelstellingen, die de waarden van de school verwoorden, blijkt dat leerlingbegeleiding en meer specifiek leerbegeleiding de kern van de schoolvisie en –cultuur vormen.

Het leertraject wordt aangestuurd op basis van de intrinsieke mogelijkheden van elke leerling. Leerbegeleiding krijgt dan ook vorm in dikwijls innovatieve activiteiten en projecten, waarin talentontdekking en -ontwikkeling, begeleid zelfstandig leren en activerende werkvormen een centrale plaats krijgen.

Ondersteuning Alle ondernomen activiteiten en projecten kaderen in het doel iedereen aan boord te houden. De school creëert daartoe een stimulerend pedagogisch-didactisch klimaat via een aantal structurele maatregelen. De eigen pedagogische dienst (PD) speelt daarin een belangrijke rol. Drie personeelsleden met een pedagogische vooropleiding zijn volledig vrijgesteld en begeleiden in samenspraak met het schoolteam leerlingen die hard studeren maar niet de gewenste resultaten behalen. Deze dienst ondersteunt ook de leraren tot op de klasvloer.

Het elektronisch leerlingvolgsysteem wordt maximaal ingezet om de leerlingen op te volgen en het onderwijsleerproces te ondersteunen. Maar ook verschillende werkgroepen zoals de werkgroep STICORDI (stimuleren, compenseren, remediëren, differentiëren en dispenseren) en de werkgroep 'competentiegericht leren' zijn rechtstreeks betrokken bij het vorm geven van de leerbegeleiding.

Verder is er een rijke waaier aan duurzame projecten. Deze projecten zoals o.a. 'Cognosco' en een recent opgestart 'Economisch leercentrum' (ELC) voor alle leerlingen die economische vakken volgen, stellen competentiegericht leren centraal. Voor leerlingen van de eerste en tweede graad, die nood hebben aan een extra uitdaging is er de mogelijkheid deel te nemen aan FUN –klassen (Fantasie, Uitdaging en Nieuwsgierig), waarvoor een draaiboek werd ontwikkeld.

Om het leerproces te optimaliseren en te verbinden met de doelstellingen van Leren leren inventariseren de leraren met behulp van een gemeenschappelijk instrument de bijdrage van hun vak aan deze doelstellingen. Verder is een leerlijn uitgewerkt over de drie graden heen, om per graad de gelijkgerichtheid van de leraren in het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen Leren leren aan te sturen. In de eerste graad zijn de leraren Nederlands en PAV (project algemene vakken) betreffende Leren leren de drijvende krachten en ligt het accent op technieken om de leerstof te verwerken. In de tweede en de derde graad ligt de verantwoordelijkheid voor de integratie van Leren leren vooral bij de vakleraren.

Ook het talenbeleid is uitgewerkt in functie van de optimalisering van het onderwijsleerproces van alle leerlingen. Het tekent voornamelijk een concreet beleid en actieplan uit in functie van taalontwikkeland vakonderwijs.

Het gekozen thema uit de vorige GOK-cyclus 'Preventie en remediëring van ontwikkelings- en leerachterstanden' heeft ervoor gezorgd dat een aantal structurele en organisatorische maatregelen geïntegreerd zijn in de schoolcultuur. Het schoolteam is er zich van bewust dat motivatie en het verhogen van leerwinst streefdoelen moeten blijven.

Het huidige GOK-thema 'Omgaan met diversiteit' wordt op een brede manier ingevuld en handelt onder meer over de eigenheid, de competenties en de noden van de leerlingen. Op die manier is een expliciete link met leerbegeleiding ontwikkeld en uitgewerkt op leerling-, leraar- en schoolniveau.

De school ontplooit een heel gamma van activiteiten als extra ondersteuning voor de leerlingen. Zo kunnen leerlingen in de derde graad kiezen voor de keuzemodule 'tutor van jongeren'. Eén van de opdrachten bestaat er dan in leerlingen van de eerste graad te helpen bij het verwerken van de leerstof. Klassen in de eerste graad, die zwak zijn voor Frans of wiskunde kunnen toegewezen worden aan twee leraren, die gezamenlijk verantwoordelijk zijn. Ex-OKAN leerlingen krijgen extra ondersteuning van een personeelslid van een OKAN-school en dit in samenspraak met de vakleraren. Vanaf het tweede leerjaar kunnen leerlingen vrijblijvend extra sessies Leren leren volgen en dit aangeboden door de pedagogische dienst buiten de schooluren. Leraren geven aan tijdens klassenraden of dit voor een bepaalde leerling wenselijk is.

De school betreft op verschillende manieren de ouders actief bij de leerbegeleiding onder andere door het geven van informatieve avonden over Leren leren, het studeren van bepaalde vakken en examenplanning.

Curatief zijn voor een aantal vakken van de basisvorming, vooral Frans en wiskunde, in de eerste graad structureel inhaallessen ingeroosterd. Deze lessen gebeuren na doorverwijzing van de begeleidende klassenraad of vakleraren. Speciale aandacht en tijd zijn gereserveerd voor de opvang van leerlingen, die instromen en geen lessen Engels kregen in het eerste leerjaar.

De beleidsdoelstelling 'iedereen aan boord' wordt door de meeste vakgroepen nagestreefd door gerichte inhaallessen, begeleidingstrajecten en het geven van extra taken voor leerlingen met leerachterstand.

Doeltreffendheid De school heeft geen systeem uitgewerkt om de effecten van de leerbegeleiding te meten. Er is geen traditie van het verzamelen en analyseren van cijfermateriaal. De doelen zijn vrij concreet, maar niet meetbaar geformuleerd. De aanpassingen van bestaande en het opstarten van nieuwe activiteiten en/of projecten geven echter aan dat er binnen het schoolteam een groot reflectief vermogen aanwezig is. Op basis van concrete ervaringen worden geregeld aanpassingen doorgevoerd.

Het schoolteam baseert zich onder andere op de leerlingresultaten, die verbeteren, en de daling van het aantal C-attesten om de doeltreffendheid van de leerbegeleiding in te schatten. De vakleraren, de eigen pedagogische dienst en de begeleidende klassenraad volgen de effecten van de leerbegeleiding op. De informatie wordt verzameld in het leerlingvolgsysteem en zowel op formele als informele wijze besproken.

Ontwikkeling Zoals blijkt uit het vorige doorlichtingsverslag heeft de school een lange traditie wat betreft de aandacht voor leerbegeleiding. De toen vermelde werkpunten werden aangepakt en zijn uitgevoerd. De school betoont een grote responsiviteit en is alert voor de nieuwe ontwikkelingen in het pedagogisch –didactisch domein. Bovendien is er een sterke ontwikkelingsdynamiek aanwezig. Zo zijn sinds de recente oprichting van het ELC ook andere vakgroepen vragende partij om een eigen leercentrum te organiseren.

4.3 Onderwijsorganisatie

Doelgerichtheid Vanuit haar visie “leerlinggericht”, “iedereen aan boord” en “gericht op vernieuwing” organiseert de school een breed onderwijsaanbod. Door zowel aso als bso en tso aan te bieden, legt ze het accent op het talent van elk kind. Met haar brede eerste graad beklemtoont ze haar leerlinggerichtheid: de leerlingen kunnen proeven van verschillende opties voordat zij gestuurd worden naar een keuze. Door de nadruk te leggen op competentiegericht werken, sluit ze aan bij de ontwikkelingen op de werkvloer. De school is gericht op vernieuwingen en draagt dat ook uit in de organisatie via een veelheid aan veranderende initiatieven. Die zijn methodisch en didactisch sterk gericht op het zelfsturend leren. Voorbeelden zijn de optie “Cognosco” in één klas van de eerste graad A-stroom, de keuzemodules in de vrije ruimte van de meeste studierichtingen in aso en tso, het competentiegericht werken in het economisch leercentrum en de module FUN (fantasie, uitbreiding en vernieuwing) voor leerlingen met leeroverschot in de eerste en tweede graad aso.

Bij de aanwending van het urenpakket wordt gestreefd naar het behoud van het onderwijsaanbod, de optimalisatie van de leerlingenbegeleiding (bijv. extra hulp in de klas voor Frans en wiskunde) en het realiseren van onderwijsvernieuwing. Beleidsmatig verwacht men dat elke studierichting de vooropgestelde eindtermen met de leerlingen bereikt. Dit houdt in dat de leerling moet presteren op het niveau dat in deze richting wordt verwacht. Het onderwijsaanbod is daarom voldoende uitgebouwd om leerlingen naar een passende richting te kunnen overhevelen. Bij het indelen in klassen wordt in de eerste plaats rekening gehouden met de gekozen optie. De school doet geen samenstellingen van leerlingengroepen met een verschillend leerplan. Het aantal leerlingen in de verschillende groepen bepaalt de combinatiemogelijkheden bij de klasindeling. Verder streeft men naar homogeniteit wat aanleg betreft. In alle onderwijsvormen moet de school elk schooljaar een bewuste keuze maken om verschillende klasgroepen voor algemene vakken samen te zetten. Een tweede criterium is de ondersteuning van de leraren en leerlingen via het uitbouwen van bepaalde diensten zoals mentorschap, coördinatie binnen en tussen de drie graden, veiligheid en preventie, extra hulp in de klas voor Frans en wiskunde, en de uitbouw van de pedagogische dienst. Een derde principe is gebaseerd op de prioriteiten inzake onderwijsvernieuwing. De vele nieuwe initiatieven voorbereiden en realiseren is tijdrovend en geeft een extra belasting aan de betrokken personeelsleden. Binnen het lestijdenpakket wordt daarvoor een veeleer beperkt aantal BPT-uren voorzien.

Er is geen geschreven visie rond de criteria die de school hanteert bij het opstellen van de lessenroosters. In de praktijk is er wel een visie op blokuren, op praktijken en op spreiding over de week. Blokuren worden georganiseerd op vraag van de leraren en de leerplannen. Voor de geïntegreerde proef en voor de stages is er van een algemeen beleid, schoolbrede afspraken en een gemeenschappelijke structuur nog geen sprake. Over de relatie tussen de stages en de geïntegreerde proef zijn er geen algemene richtlijnen. Omdat alles wordt aangestuurd vanuit de studierichtingen is dit organisatorisch en kwalitatief erg verschillend.

Het nastreven en realiseren van de vakoverschrijdende eindtermen wordt gerealiseerd via de individuele vakken en de vele projecten.

De school verantwoordt de groeperingsvormen. Leerkrachten kunnen een 'wensenformulier' (desiderata) invullen wat betreft lessenrooster, toezichten, werkgroepen, ... In de mate van het mogelijke en als het pedagogisch te verantwoorden is voor de leerlingen wordt hier rekening mee gehouden. Ook luistert het beleid naar opmerkingen van leerlingen, ouders, leraren in het basisonderhandelingscomité en de schoolraad.

Ondersteuning De school neemt weinig initiatieven om de samenhang tussen basisvorming en specifiek gedeelte te bevorderen. Er zijn geen studierichtingsverantwoordelijken of poolverantwoordelijken en vakoverschrijdend overleg wordt veeleer beperkt structureel georganiseerd. Het beleid rekent hiervoor op het lerarenoverleg en op de individuele leraren. De samenhang over de graden wordt bevorderd door verticale vakgroepwerking.

Het directieteam stuurt de leraren aan en volgt hen op in de organisatie van de didactische processen tijdens de lessen. De school maakt enkele concrete afspraken met haar leraren rond de organisatie van de didactische processen tijdens de lessen via bijv. de jaarplanningen en de vakgroepverslagen. Deze opvolging is echter nog vooral formeel: controleren of de documenten ingeleverd zijn. De directieleden doen dit echter ook via klasbezoeken, deelname aan vakwerkgroepen en functioneringsgesprekken.

Beleidsmatig worden de leraren in samenwerking met de pedagogische begeleiding ondersteund in de omgang met veranderingen zoals de omvorming van de algemene vakken in 1 B en BVL naar het vak project algemene vakken in de eerste graad, de graadsklassen in de bovenbouw en de werking van het economisch leercentrum. Ook het volgen van nascholing wordt in dit verband sterk aangemoedigd.

Vanuit het schoolbestuur en de scholengemeenschap heeft de school voldoende vrijheid en ondersteuning om de schoolorganisatie uit te bouwen. De schoolorganisatie zorgt ervoor dat het onderwijsaanbod effectief en vlot kan verlopen.

Er is een vlotte samenwerking met andere scholen/instellingen. Vanuit de eigen basisschool stromen de meeste leerlingen door naar de middenschool. Gedurende het hele schooljaar kunnen de leerlingen van het vijfde en zesde leerjaar techniekprojecten volgen om enerzijds kennis te maken met de school en anderzijds hun eventueel talent in techniek te ontdekken. Ook de veel andere initiatieven zoals de Wetenschaps-techniekdag, de halve dag Cognosco en een dagje middelbaar bevorderen de relatie met het basisonderwijs.

De school biedt haar studierichting Sportwetenschappen in de tweede en derde graad aso ook aan op een andere vestigingsplaats, die behoort tot de campus van het GO! technisch atheneum De Beeltjens Westerlo. De directie van het GO! Geel heeft geen impact op het pedagogisch-didactisch beleid in deze vestigingsplaats. Het bestendigen van het werken met vestigingsplaatsen heeft wel een administratieve last.

Doeltreffendheid De school verzamelt een aantal gegevens over enkele aspecten van de schoolorganisatie. Ze vergelijkt de aanwending van de uren per graad met de gegenereerde uren per graad maar trekt daar voorlopig nog weinig conclusies uit. Ze vindt dat de organisatie van het onderwijsaanbod veeleer belemmerd wordt door administratieve omstandigheden en de vergoeding in uren. Het niet verder bestaan van de minimumpakketten brengt het organiseren van de modules in gevaar. Door de programmatiestop is een verdere inschuiving van verschillende richtingen niet haalbaar. De strikte organisatie van de lessentabellen zorgt ervoor dat het werken met modules voor STW en BSO onmogelijk is. De onzekerheid over de veranderingen die op til zijn naar aanleiding van de hervorming van het secundair onderwijs, maakt een gerichte keuze van de omvorming van het zevende naamloos jaar moeilijk.

De school en de leraren hebben echter nog een veeleer beperkt zicht op de opbrengst van de keuzes die ze maakt m.b.t. de schoolorganisatie (groeperingsvormen, samenzettingen, keuze voor bepaalde studierichtingen, projecten, blokstages, extramurosactiviteiten,).

De school is zich hiervan bewust en is vorig schooljaar gestart met het meer systematisch bestuderen van het rendement van de vele initiatieven door een output-analyse op te maken. Samen met de pedagogische raad wil ze werken rond een gezamenlijke visie en deze systematisch vertalen in praktisch handelen en onderwijsaanbod.

Ontwikkeling Het beleid heeft de laatste jaren heel wat veranderingen in de onderwijsorganisatie doorgevoerd. De vier pijlers van de beleidsvisie zorgen voor een niet aflatende golf van veranderingen en innovaties. De schoolleiding en de meeste leraren zijn leergierig en professionaliseren zich continu. Toch ervaart het team momenteel voldoende inhoudelijke veranderingen. Ook in de psychopedagogische begeleiding is er een verandering geweest. Verder is er de onzekerheid over de verdere invulling van het zevende jaar. Dit alles heeft geleid tot een gevoel van onzekerheid. Een aanzet tot positieve verandering in de sfeer en het optimaliseren van de werktevredenheid stonden de voorbije schooljaren in de focus. De volledige pedagogische raad werkt via werkgroepen aan de beleidsprioriteiten. Deze werkingen worden systematisch en op interactieve (coöperatieve) wijze onder andere op personeelsvergaderingen vertaald naar het personeel. Er zijn opvallend meer informatie- en werksessies aanwezig dan voorheen. Het beschikken over de juiste informatie is een eerste noodzakelijke stap om verder te werken aan een participatief en veilig schoolbeleid.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

- Leiderschap** De school wordt geleid door een directieteam dat bestaat uit twee directeurs en twee coördinatoren. Het directieteam waakt over de gelijkgerichtheid tussen de middenschool (MS) en het atheneum (KA) door alle beleidsplannen gezamenlijk op te maken. Er is een duidelijke taakverdeling afgesproken en gecommuniceerd naar het personeel. De directie kiest uitdrukkelijk voor een participatieve leiderschapsstijl en een emancipatorische benadering van het personeel. Naast het directieteam zijn nog een aantal personeelsleden belast met beleidsondersteunende taken.
- De school beschikt over functiebeschrijvingen voor de verschillende personeelscategorieën. Het directieteam ondersteunt de leraren door klasbezoeken, deelname aan sommige vakgroepvergaderingen en functioneringsgesprekken. Nieuwe personeelsleden krijgen feedback op basis van een competentietest.
- Via hun opendeurpolitiek voor zowel personeelsleden, leerlingen als ouders houden de leden van het directieteam de vinger aan de pols van het dagelijkse schoolleven. In de verslagen van functioneringsgesprekken worden duidelijke afspraken genoteerd. De personeelsleden krijgen tijdens deze gesprekken ook de gelegenheid om het beleid te evalueren.
- De school biedt haar studierichting Sportwetenschappen in de tweede en derde graad aso ook aan op een andere vestigingsplaats, die behoort tot de campus van het GO! technisch atheneum De Beeltjens Westerlo. De directie van het GO! Geel heeft geen impact op het pedagogisch-didactisch beleid in deze vestigingsplaats. Uit het erkenningsonderzoek blijkt dat de pedagogische invulling op beleidsniveau, vakniveau en leerlingenniveau verschillend is op de twee vestigingsplaatsen, hoewel de leerlingen behoren tot dezelfde administratieve school. De verwachtingen in de samenwerkingsovereenkomst tussen GO! Atheneum Geel en GO! Technisch Atheneum Westerlo betreffende de studierichting Sportwetenschappen worden onvoldoende ingelost.
- Visieontwikkeling** De school heeft een duidelijke visie die is afgestemd op het profiel van de leerlingen. Ze heeft haar visie uitgeschreven in een schoolwerkplan met doelstellingen en prioriteiten voor de verschillende onderwijskundige processen. De visietekst is tot stand gekomen in samenspraak met de pedagogische raad en opgenomen in het vademecum voor de leraren. Ze is terug te vinden in alle beleidsdocumenten en wordt naar de buitenwereld gecommuniceerd via onder meer de website. Het directieteam tracht de leraren via een aantal projecten te doordringen van de schoolvisie.
- Toch blijft het een uitdaging om alle personeelsleden ertoe te bewegen hun pedagogisch-didactisch handelen spontaan in de schoolvisie te kaderen. In een eerste fase probeerde het beleid alle initiatieven en voorstellen systematisch binnen de kwaliteitscirkel te plaatsen. Recent werd beslist om deze oefening, althans voor wat de evaluatiepraktijk betreft, tijdelijk stil te leggen zodat alle betrokkenen de gelegenheid krijgen om hierin de nodige deskundigheid op te bouwen.
- Het beleid ondersteunt daadwerkelijk de vele initiatieven inzake onderwijsvernieuwing die binnen de school ontstaan zijn. Zo vergen bijvoorbeeld het competentiegericht leren in de open leercentra en de modules die leerlingen kunnen kiezen in het kader van hun talentontwikkeling een doorgedreven aanpassing van de onderwijsorganisatie.

- Besluitvorming** Alle wettelijk voorziene participatieorganen komen regelmatig bijeen. Daarnaast is er een ouderraad, een leerlingenraad en een pedagogische raad (PR). De PR is samengesteld uit vertegenwoordigers van de vakwerkgroepen en draagt daadwerkelijk bij tot de participatieve besluitvorming die het beleid beoogt. Verder zijn nog een aantal andere werkgroepen actief op het vlak van verschillende deelaspecten van de schoolwerking. Van alle vergaderingen zijn de agenda en de notulen ter beschikking. De meeste personeelsleden werken geëngageerd mee aan deze initiatieven. Een minderheid voelt zich eerder onwennig en onzeker in deze brede participatiestructuur.
- Kwaliteitszorg** De school is in het schooljaar 2011-2012 gestart met een traject dat gericht is op de uitbouw van een intern kwaliteitszorgsysteem. Met de steun van externe deskundigen en de pedagogische begeleidingsdienst heeft zij alle stakeholders uitgebreid bevestigd. Op basis hiervan heeft zij vier strategische doelstellingen geformuleerd die vertaald worden in vier projecten, met elk een aantal concrete acties. Voor elke actie heeft de school een kwaliteitscirkel opgesteld, die in de meeste gevallen vanwege de recente opstart nog niet gesloten kon worden. De school verzamelt en analyseert heel wat gegevens over haar werking en output en koppelt daar in bepaalde gevallen ook bijsturingen aan. Ondanks de aandacht die de school heeft voor kwaliteitsbewaking blijkt uit het erkenningsonderzoek dat de beleidsprioriteiten nog niet overal tot op klasniveau zijn ingesijpeld. Het beleid is er zich van bewust dat de kwaliteitszorg voor een groot stuk afhankelijk is van de inzet van welbepaalde personeelsleden. Het wil op korte termijn komen tot een meer structurele verankering.
- Talenbeleid** In het kader van de vorige GOK-cyclus werd in functie van het thema taalvaardigheidsonderwijs een werkgroep taalbeleid opgericht. Deze werkgroep betrof de vakgroepen bij de probleemstelling en werkte op een systematische manier een aantal hulpmiddelen uit om taalgericht vakonderwijs te ondersteunen en te implementeren. Het taalbeleid wordt nu door alle personeelsleden gedragen en is in de huidige GOK-cyclus geen prioriteit meer, maar een schoolgegeven. Hoewel dit uitgeschreven taalbeleid niet formeel uitgebreid werd tot een 'talenbeleid' tonen de ondernomen acties van de school aan dat zij ook werkt aan andere aspecten van het talenbeleid. Zo is er een werkgroep 'communicatie' geïnstalleerd, die de interne en externe communicatie onderzoekt en een plan van aanpak ontwikkelt. Wat moderne vreemde talen betreft, kunnen leerlingen in de eerste en tweede graad kiezen voor modules, die hun taalvaardigheid Engels of Frans verhogen via projectonderwijs.
- Deliberatie** De onvoldoende leerplanrealisatie voor boekhouding, kantoortechnieken en toegepaste economie in bso derde graad in de studierichting Kantoor en het tekort op het vlak van veiligheid in de leer- en werkomgeving geven geen aanleiding tot een advies dat gunstig beperkt in de tijd is. Het geheel van de vaststellingen op vlak van het algemeen beleid geeft aan dat er voldoende beleidsvoerend vermogen is om de gepaste maatregelen te nemen. Ook binnen de vakgroep is er voldoende engagement en professionaliteit aanwezig om de tekorten met betrekking tot de leerplanrealisatie op eigen kracht bij te sturen.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het openstellen van de school voor alle leerlingen, met aandacht voor diversiteit.
- Het geëngageerd werken van de meeste personeelsleden.
- Het realiseren van een aangenaam leer-, leef- en werkklimaat.
- Het schoolbreed doorvoeren van onderwijsinnovatie.
- Het concretiseren van het concept BZL in een aantal vakken.
- Het deelnemen aan externe evaluaties.
- Het ontwikkelen van het taalbeleid Nederlands.
- Het ontwikkelen van een dynamisch evaluatiebeleid.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het hanteren van een participatieve en stimulerende leiderschapstijl door het directieteam.
- Het afstemmen van de schoolvisie op het leerlingenprofiel.
- Het ondersteunen van de ontwikkelingsdynamiek rond onderwijsvernieuwing.
- Het organiseren van het onderwijs in functie van een optimale talentontwikkeling.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het bewaken van de leerplanrealisatie in enkele vakken.
- Het bewaken van de onderwijstijd.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het bewaken van het spanningsveld tussen leerplanrealisatie en de zorg voor de leerlingen.
- Het bewaken van het evenwicht tussen leerplanrealisatie en onderwijsvernieuwing.
- Het uitwerken van een schoolbreed GIP-beleid.
- Het systematisch afstemmen van de leerbegeleiding op de eindtermen leren leren.
- Het motiveren van de B- en C-attesten conform de regelgeving.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het implementeren en opvolgen van de beleidsprioriteiten op vakkenniveau.
- Het verzamelen van kwantitatieve gegevens met het oog op de optimalisering van de integrale kwaliteitszorg.
- Het implementeren van de pedagogische en didactische aspecten van de samenwerkingsovereenkomst tussen beide vestigingsplaatsen.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het realiseren van de leerplandoelstellingen voor het specifiek gedeelte in de derde graad bso Kantoor.
- Het bijsturen van de veiligheid van de woon- en werkomgeving.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor alle structuuronderdelen.
- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Serge SAUBAIN de inspecteur-verslaggever	Els POTTERS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	